

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1537/6434

Ankara

24 / 12 / 1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 8/11/1999 tarihinde kararlaştırılan "Noterlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

GENEL GEREKÇE

18.1.1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununa göre, noterlik bir kamu hizmeti olup, noterler, hukukî güvenliği sağlamak ve anlaşmazlıkları önlemek için işlemleri belgelendirmekte ve kanunlarla kendilerine verilen diğer görevleri yapmaktadırlar.

Tasarıyla, Noterlik mesleğini cazip hâle getirmek ve noterleri daha genç ve dinamik kişilerden atayabilmek ve mesleğin gelişmesine bu yönde yardımcı olmak amacıyla noterlik stajına kabul edilme yaş sınırı 50'den 35 yaşa indirilmekte, hukuk fakültesi mezunlarının noterlik belgesi alıp sıraya girmelerinde erkekler yönünden mevcut olan eşitsizliği ortadan kaldırmak amacı ile noterlik stajına başlayabilmek ve noterlik belgesi alabilmek için askerlik şartı tamamen kaldırılmakta; onun yerine noterliğe başlamadan önce askerliğin yapılması gerekli görüldüğünden ilân edilen noterliğe başvuruda askerlik hizmetini yaptığına veya askerlik hizmetine elverişli olmadığına ilişkin belgeyi verme zorunluğu getirilmektedir.

Diğer yandan, hâlen noterlik dairesinin yeri, 13 Temmuz 1976 tarihli ve 15645 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Noterlik Kanunu Yönetmeliğinin 2 nci maddesine göre o noterliğin bağlı bulunduğu noter odası ile mahalli Cumhuriyet savcılığının düşüncesi alındıktan sonra Adalet Bakanlığınca tespit edilmektedir. Ancak, uygulamada bazı noterlerin tespit edilen bu yer dışında noterlik dairesi açtıkları veya çalışmakta oldukları noterliği bu yer dışına naklettikleri görülmekte ve bunun sonucu olarak uyuşmazlıklar çıkmakta, verilen disiplin cezaları da bu konuda yeterli olmamaktadır. Bu durumun önlenmesi bakımından noterlik dairesini Adalet Bakanlığınca tespit edilen yer dışında açan veya çalışmakta olduğu noterliği bu yer dışına nakleden noterlere, Adalet Bakanlığınca noterlik dairesini tespit edilen yer sınırları içine taşıması için bir aylık süre verilmesi, bu süre içinde noterlik dairesini tespit edilen yer sınırları içine taşımayan noterin görevinden istifa etmiş sayılması ve noterlik dairesinin Türkiye Noterler Birliğinin gözetiminde tespit edilen yer sınırları içine nakledilmesi öngörülmektedir. Böylece etkin bir yaptırım sağlanması ve her noterin istediği yerde görev yapamayacağı bilinci içinde mesleğe girerek daha doğru ve yasalara uygun görev ifa etmesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

Ayrıca Noterlik Kanununa göre meslekten çıkarma cezasını gerekli kılacak bir fiilden dolayı noter hakkında ceza mahkemesince kovuşturma yapılmakta ise, Adalet Bakanlığınca işten el çektirilmeleri zorunluğu bulunmaktadır. Bu durum ceza davası sonucunda noterin berâet etmesi hâlinde mağduriyetlere, noterlik itibarının sarsılmasına ve noterliğin ehil olmayan kişiler tarafından yapılmasına neden olmaktadır. Bu itibarla işten el çekirme zorunluğu kaldırılarak, Adalet Bakanlığınca gerekli görüldüğü takdirde suç teşkil eden fiillerinden dolayı hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan noterin işten el çektirilebilmesi konusunda takdir yetkisi verilmektedir. Soruşturma veya kovuşturma sırasında işten el çektirilmiş olan noterin kovuşturma sonunda bu Kanunun 7 nci maddesi ikinci fıkrasında sayılan suçlardan biriyle mahkûm olması hâlinde işten el çektirilenin, hükmün kesinleşmesine kadar devam etmesi öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1.— 1512 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yapılan değişiklikle noterleri daha genç ve dinamik kişilerden atayabilmek ve mesleğin gelişmesine bu yönde yardımcı olmak amacıyla yaş sınırı indirilmektedir.

Ayrıca, hukuk fakültesi mezunlarının noterlik belgesi alıp sıraya girmelerinde erkekler yönünden mevcut olan eşitsizliği ortadan kaldırmak amacıyla noterlik stajına başlayabilmek ve noterlik belgesi alabilmek için askerlik şartına ilişkin (4) numaralı bent yürürlükten kaldırılmaktadır.

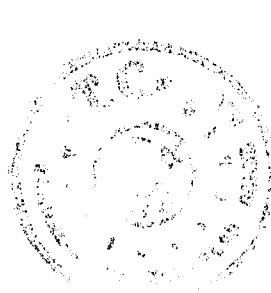
MADDE 2.— 1512 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrası değiştirilerek, staja başlarken askerlik zorunluğu kaldırılmış olduğundan, noterliğe başlamadan önce de askerliğin yapılması gerekli görüldüğünden ilân edilen noterliğe başvuranlardan askerlik hizmetini yaptığına veya askerlik hizmetine elverişli olmadığına ilişkin belgeyi Adalet Bakanlığına veya Bakanlığa gönderilmek üzere bulundukları yer Cumhuriyet savcılığına vermeleri zorunluğu getirilmektedir.

MADDE 3.— Noterlik dairesinin yeri, 13 Temmuz 1976 tarihli ve 15645 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Noterlik Kanunu Yönetmeliğinin 2 nci maddesine göre o noterliğin bağlı bulunduğu noter odası ile mahalli Cumhuriyet savcılığının düşüncesi alındıktan sonra Adalet Bakanlığınca tespit edilmektedir. Ancak, uygulamada bazı noterlerin tespit edilen bu yer dışında noterlik dairesi açtıkları veya çalışmakta oldukları noterliği bu yer dışına naklettikleri ve bunun sonucu olarak uyuşmazlıklar çıktığı, verilen disiplin cezalarının da bu konuda yeterli olmadığı görülmektedir. Bu durumun önlenmesi bakımından, 1512 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine fıkra eklenmek suretiyle, noterlik dairesini Adalet Bakanlığınca tespit edilen yer dışında açan veya çalışmakta olduğu noterliği bu yer dışına nakleden noterlere, Adalet Bakanlığınca noterlik dairesini tespit edilen yer sınırları içine taşıması için bir aylık süre verilmesi, bu süre içinde noterlik dairesini tespit edilen yer sınırları içine taşımayan noterin görevinden istifa etmiş sayılması ve noterlik dairesinin Türkiye Noterler Birliğinin gözetiminde tespit edilen yer sınırları içine nakledilmesi öngörülmektedir. Böylece etkin bir yaptırım getirilmesi ve her noterin istediği yerde görev yapamayacağı bilinci içinde mesleğe girerek daha doğru ve yasalara uygun görev ifa etmesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

MADDE 4.— 1512 sayılı Kanunun 123 üncü maddesinde değişiklik yapılarak, birinci fıkrada yer alan “sorgu hâkimi” ifadesi, sorgu hâkimliği kaldırıldığından madde metninden çıkartılmış, ikinci fıkrada yer alan meslekten çıkarma cezasını gerekli kılacak bir fiilden dolayı noter hakkında ceza mahkemesince kovuşturma yapılmakta ise işten el çektirilmesi zorunluğu noterin ileride mağdur olmaması ve noterliğin ehil olmayan kişiler tarafından yapılmasını önlemek amacıyla kaldırılmış ve Adalet Bakanlığınca gerekli görüldüğü takdirde suç teşkil eden fiillerinden dolayı hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan noterin işten el çektirilebilmesi konusunda takdir yetkisi verilmiştir. Adalet Bakanlığınca soruşturma veya kovuşturma sırasında işten el çektirilmiş olan noterin kovuşturma sonunda bu Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında sayılan suçlardan biriyle mahkûm olması hâlinde işten el çektirmenin, hükmün kesinleşmesine kadar devam etmesi öngörülmektedir.

MADDE 5.— Yürürlük maddesidir.

MADDE 6.— Yürütme maddesidir.

NOTERLİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.— 18.1.1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (4) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“2. 23 yaşını bitirmiş ve 35 yaşını doldurmamış olmak,”

MADDE 2.— 1512 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlân edilen noterliğe başvuranlar, 7 nci maddenin, (1), (5) ve sonraki bentlerinde yazılı şartları kaybetmediklerini gösterir belgeleri ile askerlik hizmetini yaptığına veya askerlik hizmetine elverişli olmadığına ilişkin belgeyi Adalet Bakanlığına veya Bakanlığa gönderilmek üzere bulundukları yer Cumhuriyet savcılığına verecekleri dilekçelerine ilâştirmek zorundadırlar.”

MADDE 3.— 1512 sayılı Kanunun 30 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

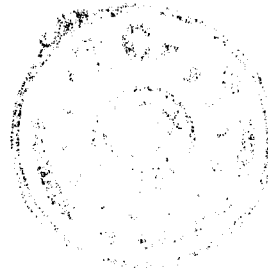
“Noterlik dairesini Adalet Bakanlığınca tespit edilen yer dışında açan veya çalışmakta olduğu noterliği bu yer dışına nakleden noterlere, Adalet Bakanlığınca noterlik dairesini tespit edilen yer sınırları içine taşıması için bir aylık süre verilir. Bu süre içinde noterliğini tespit edilen yer sınırları içine taşımayan noter, görevinden istifa etmiş sayılır ve noterlik dairesi, Türkiye Noterler Birliğinin gözetiminde tespit edilen yer sınırları içine nakledilir.”

MADDE 4.— 1512 sayılı Kanunun 123 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 123 — Suç teşkil eden fiillerden dolayı haklarında adalet müfettişi, Cumhuriyet savcısı veya ceza mahkemesi tarafından soruşturma veya kovuşturma yapılan noterler, soruşturma ve kovuşturmanın selâmeti bakımından Adalet Bakanlığı tarafından gerekli görüldüğü takdirde, soruşturma veya kovuşturma kesin bir karar veya hükümle sonuçlanıncaya kadar işten el çektirilirler.

Soruşturma veya kovuşturma sırasında işten el çektirilmiş olan noterin, kovuşturma sonunda 7 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılı suçlardan biriyle mahkûm olması hâlinde işten el çekirme, hükmün kesinleşmesine kadar devam eder.

Birinci fıkra gereğince soruşturma veya kovuşturma sırasında işten el çektirilmemiş olup, kovuşturma sonunda ikinci fıkra gösterilen bir suçtan hüküm giyen notere, hükmün kesinleşmesi beklenilmeksizin işten el çektirilir. İkinci fıkra hükmü bu halde de uygulanır.”

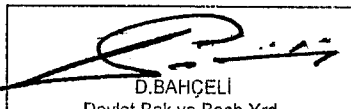
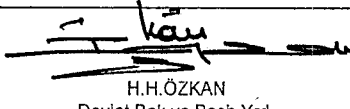
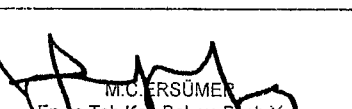
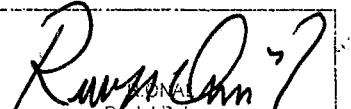
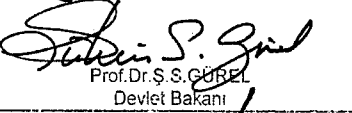
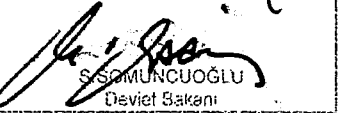
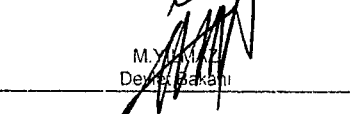
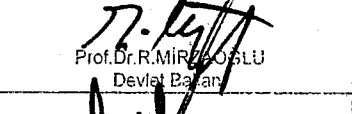
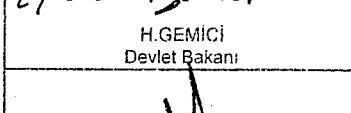
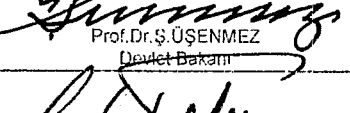
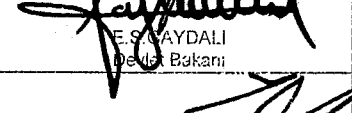
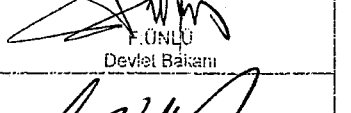
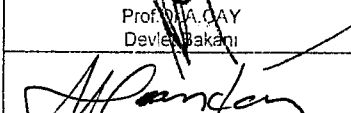
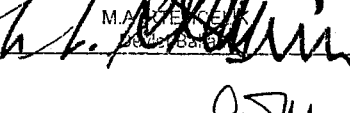
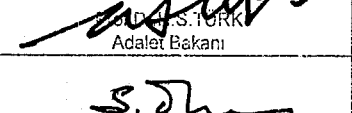
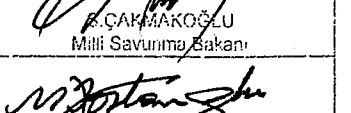
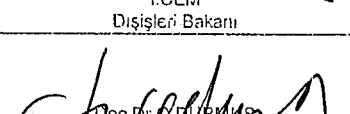
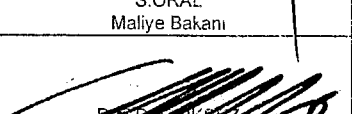
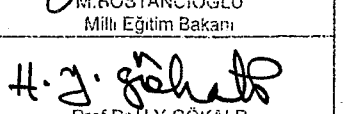
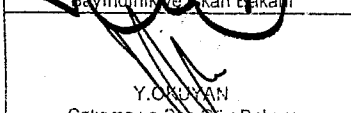
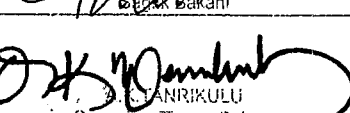
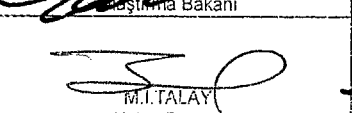
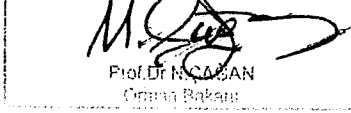

Madde 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Bülent Ecevit

BÜLENT ECEVİT
BAŞBAKAN

 D. BAĞÇELİ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 H. H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. C. ERSÜMER En. ve Tab. Ka. Bak. ve Başb. Yrd.	 R. Y. ÖZALP Devlet Bakanı
 Prof. Dr. T. ZEKAY Devlet Bakanı	 M. KEÇECİ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. Ş. S. GÜREL Devlet Bakanı	 S. S. MUNCUOĞLU Devlet Bakanı
 Y. YALOVA Devlet Bakanı	 M. Y. M. ZEKAY Devlet Bakanı	 Prof. Dr. R. MİRZEOĞLU Devlet Bakanı	 R. K. ÖZALP Devlet Bakanı
 H. GEMİCİ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. Ş. ÜŞENMEZ Devlet Bakanı	 E. S. GAYDALI Devlet Bakanı	 F. ÖNLÜ Devlet Bakanı
 Prof. M. A. GAY Devlet Bakanı	 M. A. ZEKAY Devlet Bakanı	 S. S. TÜRK Adalet Bakanı	 S. ÇAKMAKOĞLU Milli Savunma Bakanı
 S. TANTAN İçişleri Bakanı	 İ. CEM Dışişleri Bakanı	 S. ORAL Maliye Bakanı	 M. ROSTANCIĞLU Millî Eğitim Bakanı
 KAYKIN Bavimlilik ve Bakan Bakanı	 Prof. Dr. D. DURMUS Başbakan	 Prof. Dr. H. Y. GÖKALP Tarım ve Köylere Bakanı	 H. Y. GÖKALP Tarım ve Köylere Bakanı
 Y. ÖZALP Çalışma ve Sosyal İş. Bakanı	 S. TANTAN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. İ. TALAY Kültür Bakanı	 E. MUNCU Turizm Bakanı
 Prof. Dr. N. ÇABAN Orman Bakanı	 İ. YETKİN Çevre Bakanı		